
I. ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ

УДК 338.246.2

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Т. К. МОСІЙЧУК, директор ТОВ «АСИСТАНС ХОЛДІНГ»
ВНЗ «Університет економіки та права “КРОК”»

Анотація. У статті розглянуто інноваційний розвиток як основу економічної безпеки держави. Встановлено, що стан окремих складових економічної безпеки є незадовільним і загрожує стабільності функціонування національної економіки. Обґрунтовано необхідність проведення нової інноваційної політики, яка усуває або пом'якшує вплив факторів, що підривають стійкість національної економіки.

Ключові слова: економічна безпека, інноваційний розвиток, індикатори стану економічної безпеки.

Становлення та розвиток ринкових відносин в Україні, лібералізація зовнішньоекономічних відносин, інтеграція національної економіки у світову економічну та фінансово-кредитну системи суттєво загострили проблему економічної безпеки України. Без економічної безпеки практично неможливо виконати жодне із завдань, які нині стоять перед державою як у національному, так і на міжнародному рівнях. В умовах глобалізації та європейського вибору України питання забезпечення економічної безпеки стає ще більш актуальним.

Найважливішим напрямом стійкого соціально-економічного розвитку країни та забезпечення її економічної безпеки є економічне зростання. Проте воно в Україні не забезпечує високих темпів розвитку та підвищення конкурентоспроможності національної економі-

ки й несе загрозу для її економічної безпеки. В Указі Президента України «Про Стратегію національної безпеки України» (в редакції від 08.06.2012 № 389/2012) відмічено, що подальше використання витратної економічної моделі, відсутність стимулів до інноваційних процесів і динамічного розвитку нових технологічних укладів обумовлюють неконкурентоспроможність української економіки, унеможливають кардинальне підвищення рівня та якості життя населення, провокують посилення соціальної напруги, поширення протестних настроїв [1].

Непослідовність держави у проведенні науково-технічної та інноваційної політики, стимулюванні інноваційних процесів і підтримці високотехнологічних виробництв призвела до вкрай негативних структурних змін в економіці – занепаду високотехнологічних підпри-

ємств і домінування низькотехнологічних сировинних виробництв. Тому в Законі України «Про основи національної безпеки» одним із пріоритетних національних інтересів визначено збереження та зміцнення науково-технологічного потенціалу, утвердження інноваційної моделі розвитку [2]. Все це зумовлює актуальність зусиль із забезпечення економічної безпеки країни на основі інноваційного розвитку.

Дослідженню ролі інновацій у розвитку економіки України, підвищенню її конкурентоспроможності на основі визначення основних напрямів формування інноваційної політики та механізмів її реалізації присвячені праці вітчизняних учених, зокрема В. Гейця, А. Чухна, А. Гальчинського, Я. Жаліло, О. Амоші, А. Мазаракі, О. Корольчук, Т. Мельника, З. Варналія, В. Дубницького, С. Архієреєва, О. Колодізева та ін. Комплексний багатофакторний підхід до цієї проблеми за останні роки реалізований у ряді монографічних дослідженнях [3–5]. Наукові дискусії, що розгорнулися через це, охопили практично всю соціально-економічну проблематику інноваційного розвитку, а саме: питання формування умов і реалізації інноваційного розвитку. Його ключова роль у системі елементів, що забезпечують економічну безпеку, не підлягає сумніву. Проте і по цей день позначається неповнота наукових уявлень про інноваційний розвиток у контексті економічної безпеки, а головне, ця концепція досить слабко віддзеркалюється в наукових дослідженнях.

Було б несправедливо стверджувати, що в цьому напрямку не робилися значні зусилля. Проведена чимала дослідницька робота, яка дозволила розширити наші пізнання про інноваційний розвиток як засіб забезпечення національної безпеки в економічній сфері (йдеться про праці В. Гейця [6], А. А. Мазаракі [7], О. Амоші [8], В. Любімова [9], М. Гамана [10], Я. Жаліло [11] та ін.). В. Геєць, А. Даниленко та інші науковці відмічали, що стійким може бути такий економічний розвиток, який спирається... на національний виробничий комплекс, що всебічно використовує потенціал транснаціонального капіталу та гарантує економічну безпеку країни...» [12, с. 9]. Цю думку підтримують О. Амоша, І. Буле-

єв, В. Дубницький: «Інноваційний розвиток держави перетворюється нині на імператив її конкурентоспроможності на регіональних і світових ринках, і, відповідно, стає запорукою економічного розвитку та інструментом забезпечення економічної безпеки держави» [8, с. 23]. Продовжуючи цю думку, М. Гаман, О. Дацій, М. Корецький стверджували: «На сьогодні здатність до інновацій стала однією із найважливіших детермінант безпеки держави» [10, с. 50]. Проте автори не дають відповідь на питання: усуненню яких видів загроз і в якій мірі сприятиме перехід на інноваційну модель розвитку. Не робиться спроба проаналізувати ефективність вибраних заходів щодо забезпечення економічної безпеки країни.

«Та чи інша інновація, – робить висновок М. Гаман, О. Дацій, М. Корецький, – застосовується тільки тоді й настільки, коли й наскільки вона підвищує продуктивність праці, дає змогу ефективніше вести виробництво, ніж за середніх умов» [10, с. 26]. Проте в роботі не відображені зміни продуктивності праці, матеріало-, енерго- та фондомісткості виробництва. Незрозуміло, яким чином підвищення ефективності використання факторів виробництва, яке досягається внаслідок інноваційного розвитку, буде сприяти покращенню стану окремих складових економічної безпеки.

Головна проблема полягає в розкритті спроможності нашої економіки забезпечувати економічну безпеку шляхом інноваційного розвитку. Без дослідження і висвітлення цієї проблеми не можна робити висновок про стан забезпечення економічної безпеки країни, про ефективність вибраних заходів і їх вплив на бажані результати.

Метою дослідження є обґрунтування механізму забезпечення інноваційних трансформацій у реальному секторі економіки, які усувають або пом'якшують вплив факторів, що підривають стійкість національної економіки.

На сучасному етапі розвитку світового господарства кожна зі сфер національної економіки стикається із низкою загроз, які негативно впливають на внутрішньоекономічні процеси держави та її зовнішньоекономічну діяльність. Загроза економічній безпеці може бути визначена як сукупність наявних і мож-

ливих змін явищ і чинників у зовнішньому та внутрішньому середовищі, що створюють небезпеку для реалізації національних інтересів у економічній сфері; може призвести до системних криз та порушення стабільності функціонування національної економіки [2]. Захист національної економіки від внутрішніх і зовнішніх загроз у всіх сферах економічної діяльності становить сутність механізму забезпечення економічної безпеки країни.

Стан економічної безпеки України залежить від економічного потенціалу країни та ефективності системи забезпечення економічної безпеки, яка включає в себе виявлення ситуацій, при яких фактичні або прогнозовані параметри економічного розвитку виходять за межі порогових значень, розробку заходів із їх усунення при підготовці прогнозів та програм соціально-економічного розвитку.

Пріоритетним завданням забезпечення економічної безпеки є розробка достовірних індикаторів, які характеризують її складові [13, с. 84]. Перелік основних індикаторів стану економічної безпеки України здійснюється на основі «Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України», затверджених Наказом Міністер-

ства економічного розвитку і торгівлі України 29.10.2013 р. № 1277 [14]. Відповідно до Методичних рекомендацій № 1277 для кожного індикатора стану економічної безпеки України розроблені характеристичні значення, які визначають рівень економічної безпеки. Приведення індикаторів, які є різними за типами (стимулятори, дестимулятори, змішаний тип), до інформаційної односпрямованості та розмірності тлумачень характеристичних значень відбувається шляхом нормування. Діапазон характеристичних значень кожного показника вимірюється від 0 до 1 (або від 0 до 100 %) та ділиться на п'ять інтервалів (рівнів): абсолютно небезпечний (0), критичний (0,2 або 20 %), небезпечний (0,4 або 40 %), незадовільний (0,6 або 60 %), задовільний (0,8 або 80 %), оптимальний (1).

Основними складовими економічної безпеки є: виробнича, демографічна, енергетична, зовнішньоекономічна, інвестиційно-інноваційна, макроекономічна, продовольча, соціальна, фінансова.

Використовуючи статистичні дані, розраховуємо основні індикатори, які відображають стан основних складових економічної безпеки (табл. 1).

Таблиця 1

Індикатори стану економічної безпеки економіки України за 2009–2012 рр. [18, 19]

Показники	Роки			
	2009	2010	2011	2012
Інвестиційно-інноваційна безпека				
Відношення вартості нововведених основних засобів до обсягу капітальних інвестицій, відсотків	0,255	0,397	33,8	0,401
Питома вага обсягу виконаних наукових і науково-технічних робіт у ВВП, відсотків	0,380	0,364	0,316	0,320
Відношення витрат на наукові та науково-технічні роботи за рахунок держбюджету, % ВВП	0,472	0,442	0,396	0,434
Питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промисловості, %	0,290	0,240	0,240	0,215
Відношення експорту роялті, ліцензійних послуг, комп'ютерних та інформаційних послуг, наукових і конструкторських розробок, послуг в архітектурних, інженерних та інших технічних галузях, % до ВВП	0,314	0,342	0,434	0,691
Виробнича безпека				
Частка високотехнологічної продукції в загальному обсязі реалізованої промислової продукції, %	н.д.	0,47	0,50	0,62
Ступінь зносу основних засобів промисловості, %	0,564	0,540	0,636	0,654
Ступінь зносу основних засобів у будівництві, %	0,880	0,798	0,600	0,698

Продовж. табл. 1

Показники	Роки			
	2009	2010	2011	2012
Ступінь зносу основних засобів у сільському господарстві, мисливстві, лісовому господарстві, %	0,908	0,884	1,000	1,000
Енергетична безпека				
Частка власних джерел у балансі паливно-енергетичних ресурсів держави, %	0,552	0,626	0,482	0,640
Рівень імпортової залежності за домінуючим ресурсом у загальному постачанні первинної енергії, %	0,160	0,540	0,155	0,194

Аналіз даних табл. 1 дозволяє зробити висновок, що стан інвестиційно-інноваційної безпеки є вкрай низький, а за обсягом виконаних наукових і науково-технічних робіт – небезпечний рівень економічної безпеки, за якого рівень економічної безпеки дорівнює 0,4, або 40 % оптимального значення.

Лише такий індикатор, як відношення експорту роялті, ліцензійних послуг, комп'ютерних та інформаційних послуг, наукових і конструкторських розробок, послуг в архітектурних, інженерних та інших технічних галузях, відсотків до ВВП демонструє за останні роки позитивну динаміку. Його величина зросла з 0,314 (або 31,4 %) 2009 р. до 0,691, або 69,1 %. Такий індикатор як обсяг витрат на наукові та науково-технічні роботи за рахунок держбюджету за останні роки знаходиться на небезпечному рівні.

Важливою складовою економічної безпеки економіки є виробнича безпека. Її рівень у значній мірі характеризує спроможність країни забезпечувати максимально ефективне використання наявних виробничих потужностей у країні, їх модернізацію та розширене відтворення, зростання рівня інноваційності виробництва та підвищення конкурентоспроможності національної економіки.

Серйозну небезпеку становить рівень технічної придатності основних фондів базових галузей реального сектора економіки. Ступінь зношеності основних фондів промисловості за 2012 р. досяг 57,3 % (2009 р. – 61,8 %), у будівництві – 55,1 % (46,0 %), у сільському господарстві – 34,6 % (39,6 %). Це призводить до зростання рівня та масштабу загроз виробничій безпеці.

Рівень енергетичної безпеки є вкрай низький і загрожує стабільності функціонування національної економіки. Незважаючи на позитивну динаміку станом на кінець 2012 р., величина індикатора, яка характеризує частку власних джерел у балансі паливно-енергетичних ресурсів, становила 0,640, або 64,0 %, тобто близька до незадовільного. Особливо небезпечним є стан індикатора, який характеризує рівень імпортової залежності за домінуючим ресурсом (газом) у загальному постачанні первинної енергії. Величина цього індикатора коливалась у межах 0,155–0,194 і характеризується як мінімальний або абсолютно небезпечний рівень економічної безпеки.

Головними стратегічними ризиками та загрозами національній безпеці в економічній сфері на довгострокову перспективу, визначеними в пп. 3.2.2 Указу Президента України «Про стратегію національної безпеки України», є залежність внутрішнього ринку від зовнішньоекономічної кон'юнктури; недостатня ефективність використання матеріальних ресурсів, переважання у структурі промисловості галузей із невеликою часткою доданої вартості, низький технологічний рівень вітчизняної економіки, недосконалість законодавства для прискорення розвитку національної економіки на інноваційних засадах [1].

Головним напрямом розв'язання проблем у цій сфері є перехід економіки на інноваційний шлях розвитку. Специфічні риси інноваційної моделі розвитку полягають у тому, що вона прискорює зростання продуктивності факторів виробництва, що важливо за умов дефіцитності принаймні одного з них; забезпечує прискорення зростання обсягів виробництва; прискорює структурні зрушення, сприяє пере-

розподілу ресурсів на перспективні напрями суспільно-економічного розвитку; поліпшує статус країни у глобальній економіці та національну конкурентоспроможність [11, с. 242–243].

Інноваційний шлях розвитку української економіки пов'язаний із вибором напрямів активізації інноваційної діяльності та методів стимулювання технологічних змін у реальному секторі економіки на основі балансу інтересів держави, бізнесу та споживачів.

Одним із перспективних шляхів покращення стану енергетичної безпеки є зниження енергомосткості виробництва. На думку В. Омельченко, збереження високого рівня ресурсо- та енерговитратності економіки, є одним із головних чинників, що обмежують інноваційні можливості та закріплюють низьку технологічну спеціалізацію України [15, с. 50]. Незважаючи на позитивні тенденції, рівень енергомосткості в Україні залишається достатньо високим (табл. 2).

Таблиця 2

Споживання первинної енергії та сталі на 1000 грн валового внутрішнього продукту в Україні за 2005–2012 рр. [19]

Показники	Роки					
	2005	2008	2009	2010	2011	2012
Первинної енергії, кг умов. палива	329,8	263,8	270,0	275,0	265,2	249,3
Сталі, кг	44,7	31,6	25,0	26,7	25,6	24,8
Чавун, кг	49,2	42,0	40,9	41,9	42,0	41,3

Дані табл. 2 свідчать, що загалом за 2005–2012 рр. енергомосткість виробництва знизилася на 24,4 %. Однак негативним фактором є незмінний рівень енергомосткості, який спостерігався протягом 2009–2011 рр. Це свідчить про те, що цей напрям забезпечення економічної безпеки не став пріоритетним для українських підприємств.

У сучасних умовах енергоефективність повинна стати потужним фактором інноваційного розвитку та конкурентоспроможності вітчизняної обробної промисловості. Провідною метою Енергетичної стратегії до 2030 р. є досягнення Україною високого рівня енер-

гоефективності економік провідних країн світу. Середньостроковою метою відповідно до Державної цільової програми енергоефективності на 2010–2015 рр. є зниження рівня енергоемності валового внутрішнього продукту на 20 % порівняно з 2008 р.

З огляду на зниження енергомосткості виробництва потрібно впроваджувати енергозберігаючі технології, суттєво збільшити інноваційні витрати на купівлю машин, обладнання та технологій. Проте за останні роки у промисловому виробництві відбувається не тільки зменшення обсягу технологічних інновацій, але й зниження їх ефективності (табл. 3).

Таблиця 3

Обсяг інноваційних товарів, робіт, послуг у промисловому виробництві за 2010–2013 рр. [18, 19]

Показники	Роки			
	2010	2011	2012	2013
Обсяг реалізованої інноваційної продукції, млн грн:				
у діючих цінах, млрд грн	33,7	42,4	36,2	35,9
на одну гривню затрат на технологічні інновації, грн	4,2	3,0	3,1	3,7

Обсяг реалізованої продукції на 1 грн затрат на технологічні інновації скоротився із 4,2 грн 2010 р. до 3,7 грн 2013 р., або на

11,9 %. Отже, нинішній рівень інноваційних витрат на технологічні інновації не дозволяє суттєво підвищити їх ефективність.

Особливо слід виокремити проблему фінансування науково-дослідних і конструкторських робіт, які є основою для інновацій. Обсяг і структура фінансування науки в Україні не відповідає ні потребам її розвитку, ні забезпеченню економічної безпеки. Доля наукових і науково-технічних робіт у валовому внутрішньому продукті 2012 р. становила 0,3 %. Величина цього показника значно менша, ніж в індустріально розвинених країнах, – 2,6 в США, 2,55 в Німеччині, 2,19 % – у Франції [16].

У сучасних умовах інтелектуальний і науковий потенціал економіки країн не задіяний у повній мірі для виконання стратегічних завдань соціально-економічного розвитку країни. Продовжується недооцінювання ролі фундаментальної науки як базового компоненту розвитку національної інноваційної системи, не отримала прискореного розвитку й технічна наука.

Тому переломити ситуацію та прискорити переведення економіки країни на інноваційний шлях розвитку може лише держава. Необхідність активного державного регулювання інноваційних процесів обумовлена недосконалістю ринкових механізмів у сфері появи та поширення інновацій. Загалом, за справедливим зауваженням В. В. Попова, «що до численних «провалів ринку» (market failures) належить і його нездатність розподіляти оптимальним чином ресурси по галузях, регіонах і сферах господарської діяльності (скажімо, між вкладеннями в освіту, охорону здоров'я, НДДКР та інфраструктуру). Суспільна віддача від розвитку промислових галузей, особливо високотехнологічних, більше, ніж віддача на вкладення приватних інвесторів у ці галузі (екстерналія), тому, якщо держава не стимулює тим чи тим способом вкладення в такі сектори, вони опиняються недорозвиненими, тобто розвиненими на рівні нижче оптимального з погляду всього суспільства [17, с. 156].

Першочерговим завданням є зростання обсягу наукових і науково-технічних витрат до економічно безпечного рівня. 2012 р. витрати на наукові та науково-технічні роботи становили 11,3 млрд грн, або 0,8 % ВВП, що характеризується як небезпечний рівень (або 32,0 % за 100 % значенням). Щоб перейти від

небезпечного до незадовільного рівня, потрібно додатково залучити 9,9 млрд грн, а до задовільного – 16,9 млрд грн. В умовах значного обсягу дефіциту державного бюджету України (в 2012 р. – 50,8 млрд грн) збільшення наукових і науково-технічних робіт можливе лише за умови скорочення інших видів витрат, особливо витрат на поточне споживання. Мається на увазі скорочення витрат на державне управління та соціальне забезпечення населення. За даними Державного казначейства України, поточні видатки зведеного бюджету України за 2007–2012 рр. зросли у 4,4 раза і становили 366,2 млрд грн. Витрати на виконання загальнодержавних функцій, зокрема, зросли з 24,3 млрд грн у 2007 р. до 54,6 млрд грн у 2012 р. Витрати на соціальний захист і соціальне забезпечення зросли відповідно із 48,5 до 125,3 млрд грн.

Як фіскальний стимул для активізації наукової та науково-технічної роботи підприємств можна ввести (на термін до 5 років) доповнення до Податкового кодексу України, згідно з яким підприємства на величину витрат на наукові та науково-технічні роботи можуть зменшити прибуток, який підлягає оподаткуванню податком на прибуток. Проте на нинішньому етапі доцільно ввести обмеження щодо видів економічної діяльності, які можуть користуватися цією пільгою лише для промислових підприємств.

У контексті стратегії переходу до інноваційного розвитку необхідно змінити акценти у формуванні та реалізації пріоритетів щодо фінансування наукових та науково-технічних робіт. Так, за рахунок коштів бюджету фінансується велика кількість прикладних розробок, особливо в гуманітарних і суспільних науках, які не мають перспективи попиту на внутрішньому ринку. Фінансування гуманітарних і суспільних наук на виконання наукових і науково-технічних робіт, виконаних за рахунок держави протягом 2012 р., становив 149,3 та 554,5 млн грн, або 3,1 та 11,6 % відповідно. Скорочення державного фінансування прикладних (особливо суспільних) розробок дозволить підвищити рівень фінансового забезпечення фундаментальної та технічної науки.

В умовах кризи, яка охопила нашу країну, особливе значення набуває створення ефективного механізму концентрації матеріальних, трудових і фінансових ресурсів на пріоритетних напрямках. Результатами реалізації нової інноваційної політики повинне стати якісно новий рівень ресурсозбереження, зростання продуктивності праці, фондівіддачі, зниження матеріаломісткості, енергомісткості, корінна перебудова структури економіки в напрямі розвантаження сировинного сектора економіки та збільшення вкладу обробних галузей.

Розгляд особливостей інноваційного типу розвитку в Україні показав, що процес нововведень, який здійснюється в його рамках, не усуває і не пом'якшує вплив факторів, які підривають стійкість національної економіки. Стан окремих складових економічної безпеки є незадовільним (особливо інвестиційно-інноваційної). Враховуючи визначальну роль науково-технічних факторів у сучасних умовах, необхідно перш за все забезпечити високий рівень інвестиційно-інноваційної безпеки. Виконати це завдання надзвичайно складно, проте можливо у разі проведення нової інноваційної політики. В сучасних умовах обмеженості та дефіцитності фінансових ресурсів покращення індикаторів стану інвестиційно-інноваційної безпеки потрібні структурні трансформації державних витрат у напрямі їх скорочення на поточне споживання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про стратегію національної безпеки України [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 12 лют. 2007 р. № 105/2007 (зі змінами та допов.). – Режим доступу: <http://www.rada1.gov.ua>. – Назва з екрана.
Pro strategiyu natsionalnoyi bezpeki Ukraini [Elektronniy resurs] : Ukaz Prezidenta Ukraini vid 12 lyut. 2007 r. № 105/2007 (zi zminami ta dopov.). – Rezhim dostupu: <http://www.rada1.gov.ua>. – Nazva z ekrana.
2. Про основи національної безпеки України : Закон України від 19.06.2003 р. № 964-IV (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 14. – С. 116.
Pro osnovi natsionalnoyi bezpeki Ukraini : Zakon Ukraini vid 19.06.2003 r. № 964-IV (zi zminami i dopov.) // Vidomosti Verhovnoyi Radi Ukraini. – 2006. – № 14. – S. 116.
3. Инновационная экономика : монография / Л. И. Ивин, В. М. Куклин, А. С. Захарченков и др. ; под ред. Л. Л. Товажнянский ; Нац. техн. ун-т «Харьк. политехн. ин-т». – 2-е изд., доп. и перераб. – Х. : ЭДЭНА, 2010. – 716 с.
Innovatsionnaya ekonomika : monografiya / L. I. Ivin, V. M. Kuklin, A. S. Zaharchenkov i dr. ; pod red. L. L. Tovazhnyanskiy ; Nats. tehn. un-t «Hark. politehn. in-t». – 2-e izd., dop. i pererab. – H. : EDENA, 2010. – 716 s.
4. Варналій З. С. Конкурентоспроможність національної економіки: проблеми та пріоритети інноваційного забезпечення / З. С. Варналій, О. П. Гармашова. – К. : Знання України, 2013. – 387 с.
Varnaliy Z. S. Konkurentospromozhnist natsionalnoyi ekonomiki: problemi ta prioriteti innovatsiyogo zabezpechennya / Z. S. Varnaliy, O. P. Garmashova. – K. : Znannya Ukraini, 2013. – 387 s.
5. Механізм стратегічного управління інноваційним розвитком : монографія / за заг. ред. О. А. Біловодської. – Суми : Універ. кн., 2010. – 432 с.
Mehanizm strategichnogo upravlinnya innovatsiyim rozvitkom : monografiya / za zag. red. O. A. Bilovodskoyi. – Sumi : Univer. kn., 2010. – 432 s.
6. Геець В. М. Стратегічні виклики XXI століття суспільству та економіці України : в 3 т. / за ред. акад. НАН України В. М. Гейця, акад. НАН України В. П. Семиноженка, чл.-кор. НАН України Б. С. Кваснюка. – К. : Фенікс, 2007. – 539 с.
Geets V. M. Strategichni vikliki XXI stolittya suspilstvu ta ekonomitsi Ukraini : v 3 t. / za red. akad. NAN Ukraini V. M. Geytsya, akad. NAN Ukraini V. P. Seminozhenka, chl.-kor. NAN Ukraini B. E. Kvasnyuka. – K. : Feniks, 2007. – 539 s.
7. Економічна безпека України в умовах глобалізаційних викликів : монографія / [А. А. Мазаракі, О. П. Корольчук, Т. М. Мельник та ін.] ; за заг. ред. А. А. Мазаракі ; Київ. нац. торг.-

- екон. ун-т. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 717 с.
- Ekonomichna bezpeka Ukraini v umovah globalizatsiynih viklikiv : monografiya / [A. A. Mazaraki, O. P. Korolchuk, T. M. Melnik ta in.]; za zag. red. A. A. Mazaraki ; Kiyiv. nats. targ.-ekon. un-t. – K. : Kiyiv. nats. targ.-ekon. un-t, 2010. – 717 s.
8. Украина и ее регионы на пути к инновационному обществу : монографія : [в 4 т.] / [А. И. Амоша, И. П. Булеев, В. И. Дубницкий и др.]; под общ. ред. В. И. Дубницкого и И. П. Булева ; НАН Украины, Ин-т экономики пром-ти, Донец. экономико-гуманитарный ин-т ; Акад. экон. наук Украины. – Донецк : Юго-Восток, 2011. – Т. 1. – 573 с.
- Ukraina i ee regionyi na puti k innovatsionnomu obschestvu : monografiya : [v 4 t.] / [A. I. Amosha, I. P. Buleev, V. I. Dubnitskiy i dr.]; pod obsch. red. V. I. Dubnitskogo i I. P. Buleva ; NAN Ukrainiyi, In-t ekonomiki prom-ti ; Donets. ekonomiko-gumanitarniy in-t ; Akad. ekon. nauk Ukrainiyi. – Donetsk : Yugo-Vostok, 2011. – Т. 1. – 573 s.
9. Любимов В. И. Инновационно-инвестиционная политика державы в контексте развития промышленных регионов: механизмы формирования та реализации : монографія / В. И. Любимов. – К. : ТОВ «ДКС центр», 2010. – 406 с.
- Lyubimov V. I. Innovatsiyno-investitsiyna politika derzhavi v konteksti rozvitku promisloviy regioniv: mehanizmi formuvannya ta realizatsiyi : monografiya / V. I. Lyubimov. – K. : TOV «DKS tsentr», 2010. – 406 s.
10. Гаман М. В. Стратегічне управління інноваційною діяльністю як основа економічної безпеки національної економіки : монографія / М. В. Гаман, О. І. Даций, М. Х. Корецький та ін. – Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2008. – 281 с.
- Gaman M. V. Strategichne upravlinnya innovatsiynoyu diyalnistyu yak osnova ekonomichnoyi bezpeki natsionalnoyi ekonomiki : monografiya / M. V. Gaman, O. I. Datsiy, M. H. Koretskiy ta in. – Donetsk : TOV «Yugo-Vostok, Ltd», 2008. – 281 s.
11. Жаліло Я. А. Теорія та практика формування ефективної економічної стратегії держави : монографія / Жаліло Я. А. – К. : НІСД, 2009. – 336 с.
- Zhalilo Ya. A. Teoriya ta praktika formuvannya effektivnoyi ekonomichnoyi strategiyi derzhavi : monografiya / Zhalilo Ya. A. – K. : NISD, 2009. – 336 s.
12. Новый курс: реформи в Україні. 2010–2015. Національна доповідь / за заг. ред. В. М. Гейця [та ін.]. – К. : НВЦ НБУВ, 2010. – 232 с.
- Noviy kurs: reformi v Ukraini. 2010–2015. Natsionalna dopovid / za zag. red. V. M. Geysya [ta in.]. – K. : NVTs NBUV, 2010. – 232 s.
13. Бобров Є. Сучасні підходи до дослідження економічної безпеки / Бобров Є. // Економіка України. – 2012. – № 4. – С. 80–85.
- Bobrov E. Suchasni pidhodi do doslidzhennya ekonomichnoyi bezpeki / Bobrov E. // Ekonomika Ukraini. – 2012. – № 4. – S. 80–85.
14. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 № 1277. – Режим доступу: <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-metodichnih-rekomendacii-shodo-rozrahunku-doc168080.html>. – Назва з екрана.
- Metodichni rekomendatsiyi shodo rozrahunku rivnya ekonomichnoyi bezpeki Ukraini [Elektronniy resurs]: Nakaz Ministerstva ekonomichnogo rozvitku i torgivli Ukraini vid 29.10.2013 № 1277. – Rezhim dostupu: <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-metodichnih-rekomendacii-shodo-rozrahunku-doc168080.html>. – Nazva z ekrana.
15. Омельченко В. Ю. Інноваційні чинники зміцнення конкурентоспроможності економіки України / Омельченко В. Ю. // Економіка і управління. – 2009. – № 1. – С. 45–51.
- Omelchenko V. Yu. Innovatsiyni chinniki zmitsnennya konkurentospromozhnosti ekonomiki Ukraini / Omelchenko V. Yu. // Ekonomika i upravlinnya. – 2009. – № 1. – S. 45–51.
16. Наука России в цифрах: 2005 : стат. сб. – М. : ЦИСН, 2005. – С. 68, 180.
- Nauka Rossii v tsifrah: 2005 : stat. sb. – M. : TsISN, 2005. – S. 68, 180.

17. Попов В. Стратегии экономического развития / Попов В. ; Нац. исслед. ун-т «Высшая школа экономики». – М. : Изд. дом Высшей шк. экономики, 2011. – 336 с.
- Popov V. Strategii ekonomicheskogo razvitiya / Popov V. ; Nats. issled. un-t «Vyisshaya shkola ekonomiki». – M. : Izd. dom Vyishey shk. ekonomiki, 2011. – 336 s.
18. Наука та інноваційна діяльність в Україні : стат. зб. / [відп. за вип. І. В. Калачова]. – К. : Інформ.-видав. центр Держкомстату України, 2013. – 287 с.
- Nauka ta innovatsiyna diyalnist v Ukraini : stat. zb. / [vidp. za vip. I. V. Kalachova]. – K. : Inform.-vidav. tsentr Derzhkomstatu Ukraini, 2013. – 287 s.
19. Статистичний щорічник України за 2012 рік [Електронний ресурс] / за ред. Г. О. Осауленка ; Держ. комітет стат. України. – 2013. – 551 с. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. – Назва з екрана.
- Statistichniy schorichnik Ukraini za 2012 rik [Elektronniy resurs] / za red. G. O. Osaulenka ; Derzh. komitet stat. Ukraini. – 2013. – 551 s. – Rezhim dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua>. – Nazva z ekrana.

Т. К. Мосейчук, директор ООО «АССИСТАНС ХОЛДИНГ», соискатель ВУЗ «Университет экономики и права “КРОК”». **Иновационное развитие экономики как стратегическое направление обеспечения экономической безопасности Украины.**

Аннотация. В статье рассмотрено инновационное развитие как основа экономической безопасности государства. Установлено, что состояние отдельных составляющих экономической безопасности является неудовлетворительным и угрожает стабильности функционирования национальной экономики. Обоснована необходимость проведения новой инновационной политики, которая устраняет или смягчает влияние факторов, подрывающих устойчивость национальной экономики.

Ключевые слова: экономическая безопасность, инновационное развитие, индикаторы состояния экономической безопасности.

T. Mosiychuk, Director of ASSISTANCE HOLDING LLC, applicant of KROK University. **Innovative economic development as a strategic direction of economic security of Ukraine.**

Summary. The article considers innovation as the basis of economic security. It is found that the status of some components of economic security is unsatisfactory and threatens sustainability of the national economy. The author justifies the necessity of a new innovative policy, which should eliminate or mitigate the impact of factors that undermine the stability of the national economy.

Keywords: economic security, innovative development, indicators of economic security.